

Hruscsov elvtárs válaszai amerikai újságírók kérdéseire

a washingtoni országos sajtóklubban megtartott sajtóértekezleten

Csütörtöki számunkban közöltük Hruscsov elvtársnak a washingtoni országos sajtóklubban tartott beszédét. A beszéd után W. Lawrence, a klub elnöke javaslatára a jelenlévő újságírók kérdéseket tettek fel az előadónak. Az alantakban közöljük az újságírók által feltett kérdéseket és Hruscsov elvtárs válaszait.

Az első kérdés, amelyet a szótárolni személyi kultusszal kapcsolatban tettek fel, szembetűnően provokációs jellegű volt. A kérdésre N. Sz. Hruscsov kijelentette: szeretném megkérdezni azokat, akik ezt a kérdést kifogásolták: mikor szövegezték meg, mikor agyalták ki, milyen célból, mit akarnak elérni vele? Nyilvánvalóan sarokba akarnak szorítani és már előre mosolyognak. A közmondás azonban azt mondja, az nevet, aki utoljára nevet. Csak azután azok az urak, akik ilyenféle ravasz kérdéseket kiagyalnak s már előre nevetnek azon, hogy úgy, milyen ügyesen kifogásolták, később meg ne bánják!

A provokációra nem térek ki és nem válaszolok az amerikai sajtó itt egybegyűlt számos méltó képviselője ellen irányuló barátságosan kitételekkel. Csak annyit mondom, hogy a hazugság, bármilyen lábakon is jár, sohasem éri utol az igazságot. (Taps.)

Csupán véletlen volt-e az — tette fel a kérdést egy újságíró —, hogy az ön érkezése előtt bocsátotta fel a Szovjetunió a holdrakétát? A felségjelvény fellövése a Holdra vajon kifejezi-e azt a szándékot, hogy igényt tartanak a Hold fölötti uralomra?

Az Egyesült Államokban tett látogatásom — felelte Hruscsov — és a szovjet holdrakéta felbocsátásának egybeesése egyszerű, de mondhatnám kellemes egybeesés. (Derűltség a teremben.) Ha önök közül valaki kételkedik ebben, az önök tudósaihoz utasítanám — magyarázzák meg ön, mi a dolog lényege. Mondják meg a tudósoknak, hogy erre és erre a napra időzítsek egy holdrakéta felbocsátását — majd meglátják, mi lesz belőle! (Derűltség a teremben, taps.)

Uraim, most szeretnék válaszolni a feltett kérdések második részére, hogy a felségjelvény eljuttatása a Holdra, ok-e bizonyos szovjet tulajdonjogi igények bejelentésére a Holdon? Kérem, értesenek meg, senkit nem akarok megsérteni: a különböző kontinensekről való, különböző lelkialkatú emberek vagyunk. Akik így tesznek fel a kérdést, azok a tőkés lelkialkat fogalmaival gondolkodnak.

En viszont a szocialista rendszer, egy új világnézet és új fogalmak embere vagyok. Nálunk az „enyém” fogalom elhal és bevonul egy új fogalom — a „mienk.” Ezért a rakéta felbocsátását és a felségjelvény eljuttatását a Holdra — a mi vívmányunknak tekintjük, és ebben a „mi” szóban a világ országait értjük, vagyis úgy értelmezzük, hogy ez az önök eredménye is, és mindazok eredménye, akik a Földön élnek. (Taps.)

KÉRDÉS: Milyenek az Egyesült Államok és a Szovjetunió kétoldalú kereskedelme fokozásának lehetőségei, különösen a közszükségleti cikkek területén: mire van önöknek leginkább szükségük, és mit adhatnánk el mi?

N. SZ. HRUSCSOV: Nekünk elsősorban arra van szükségünk, hogy felszámolják a megkülönböztetéseket a kereskedelemben. Ez a legfontosabb. Mindazt, amit önök tesznek, mi szintén meg tudjuk tenni.

Egyes dolgokat azonban mi előbb megcsinálunk, mint önök. (Nevetés a teremben.) Mi semmit sem tudunk önökről. Bizonyos árucikkek közül önök ma többet termelnek, mint mi, ez azonban történelmileg kialakult körülményekkel magyarázható. Az önök

országai jóval előbb lépett a kapitalista fejlődés útjára mint a miénk. Ennélfogva gazdaságukat önök magasabbra fejlesztették, mint amilyen a forradalom előtti Oroszország gazdasága volt. Azt azonban tudják, hogy a mi gazdasági életünk fejlesztésében most nagy változások történtek. Még mindig némi távolságra vagyunk önöktől, van közöttünk bizonyos távolság. Mi azonban már közeledünk egymáshoz. (A teremben élénkség támad. amikor N. Sz. Hruscsov kezével mutatja, hogyan csökken a távolság az Egyesült Államok és a Szovjetunió gazdasága között.)

S úgy gondolom, nincs messze az a nap, amikor ebben a mozgásban felcserejlük helyünket; gazdaságunk fejlesztésében utolérjük önöket s nincs messze az az idő, amikor mi állunk az élre.

Meg kell mondanom, az Egyesült Államokba nem hosszúra nyújtott kézzel jöttem, hogy belenyúljak páncélszekrényükbe. Ez az önöké, mi pedig megelégszünk a miénkkel. (Nevetés.) Nem fogom tartani a kalapot, hogy mindenki azt dobja bele, amit jónak lát. (Vidám élénkség.) Mi büszkék vagyunk rendszerünkre, népünkre, államunkra, eredményeinkre. Mi jó kereskedőfelel akarunk lenni önöknek éppúgy, mint minden más országnak. Ami az országaink közötti kereskedelem fejlesztését illeti, a mi véleményünk az:

azt kell megvenni, amire szükségünk van, önök pedig azt adják el, aminek eladását lehetségesnek tartják.

Most nincs szándékomban konkrét kereskedelmi tárgyalásokat folytatni. Szándékosan nem hoztam magammal senkit a külkereskedelmi minisztériumból, nehogy azt gondolják, hogy hosszúra nyújtott kézzel közeledem a gazdag Samu bácsihoz. (Derűltség a teremben.)

Ha az önök részéről óhaj mutatkozik a kereskedelem fejlesztésére, itt lesznek a mi képviselőink is, akik konkrétan megegyezhetnek önökkel ebben a kérdésben. Ők részletesen megmondhatják, mit akarunk önöknél vásárolni, és mit adhatnak el önök.

KÉRDÉS: Ön beszédében azt mondta, hogy nem kell beavatkozni más országok belügyeibe. Hogyan egyeztethető össze ez szavak a magyarországi orosz beavatkozással?

HRUSCSOV: Lám, az úgynevezett magyar kérdés egyeseknek a foga közé szorult, mint a döglött patkány: kellemetlen ugyan, de nem tudják kiköpní. (Derűltség.)

Ha önök ilyen irányba akarják beszélgetésünket terelni, akkor odavethetek jó néhány döglött

macskát. Ezek frissebbek lesznek, mint az ismeretes magyarországi események kérdése.

Ami pedig Magyarországot illeti, sokszor és eléggé kimerítően beszéltem már erről. Különösen nagy megelégedéssel és örömmel adtam számot a magyar népek, amikor vendégként tartózkodtam Magyarországon és a mi hős Szovjetuniókat képviseltem. Kevéssel a magyarországi események után volt ez. Egész Magyarország úgy helyeselt nekünk, hogy nem tudom, hogyan lehetett volna nagyobb mértékben és jobban kifejezni a magyarok igazi érzeit a Szovjetunió iránt.

Magyarországgal az összes kérdéseket már régen megoldottuk és egy sorban győzelmesen haladunk előre. Ők a szocializmust építik, mi a kommunizmust. Céljaink azonosak — közös a célunk, közös az útunk.

Megmondhatom még, hogy ilyenféle ellenkérdéseket én nem teszek fel önöknek, mivel más céllal jöttem az Egyesült Államokba, jószándékkal és tiszta szívvel. Nem azért jöttem ide, hogy különböző kérdéseket tegyek fel, amelyek kiélezik az országaink és kormányaink közötti énnálló kapcsolatokat, hanem azért, hogy megjavítsam a fennálló kapcsolatokat, s hogy úgy mondjam, felszedjem az útról azokat a köveket, amelyek akadályozzák országaink közeledését. Ezért **semmi olyant nem akarok tenni, ami ellentétes lenne ezzel a fő céllal — országaink kapcsolatának megjavításával és a hidegháborús állapot megszüntetésével —, ami akadályozná a barátság fenntartását, a világbéke megszilárdítását.**

KÉRDÉS: Hruscsov úr, mi mindíg arra törekszünk, hogy minél előbb híreket kapjunk önöktől, ezért szeretném megkérdezni, mikor akarnak embert átdobni a Holdra?

HRUSCSOV: Ön meglehetősen rosszul használta ezt az „embert átdobni” kifejezést. Mi nem szándékozunk embert „átdobni”, mert nagyra becsüljük az embert, és senkit sem fogunk „átdobni.” Mi a világűrbe embert csak akkor küldünk fel, amikor meglesznek ehhez a szükséges technikai feltételek. Egyelőre azonban nincsenek meg. Mi nem akarunk „kihajigálni” olyan értelemben, mintha valakit kidobnánk. Számunkra az emberek igen drágák.

Arra a kérdésre, hajlandó-e a Szovjetunió Kanadával és az Egyesült Államokkal, északi-sarki szomszédaival megosztani az északi-sarki kutatásokban szerzett szovjet tapasztalatokat, Hruscsov elvtárs azt válaszolta, hogy igen,

mivel a Szovjetunió ellene van mindenféle monopóliumnak. (Nevetés, taps.)

KÉRDÉS: Mi a célja az Egyesült Államokban tett látogatása után pekingi utazásának?

HRUSCSOV: Ha az újságírók olvasnak, emlékezniük kell, hogy 1959 október elsején lesz tizedik évfordulója annak, hogy az amerikai... látják, most mindjárt elmondhatják, mire gondol Hruscsov (nevetés) — most jól fülön csiptek (nevetés)... hogy a kínai munkásosztály és Kína dolgozó parasztsága megszerezte a hatalmat. Tíz éve valósult meg Kínában a népi hatalom. A kínai nép bensőségesen megünnepli ezt a napot, ahogy mi is megemlékezünk barátainknak erről az ünnepről.

Mi például azt tartjuk, hogy egyszer talán eljön az idő, amikor az októberi forradalomtól kezdik majd az időszámítást.

De ez csak a jövő. A kínaiak is értékelik saját győzelmüket és mi megértjük, hogy ők megbecsülik sikereiket.

Szeptember 28-án vissza kell érkezni a Szovjetunióba, majd a következő napon Pekingbe kell repülnöm. Ez természetesen megterhelés számomra, de úgy gondolom, nagy megtiszteltetés is, hogy kínai barátaink között lehetek. A szovjet küldöttség már Moszkvába érkezésem előtt utazik a Kínai Népköztársaságba. Távollétem idején a küldöttség vezetője Szuszlov elvtárs lesz.

Ezután az ENSZ ülésén elhangzott beszédével kapcsolatos kérdésekre válaszolt, végül a Szovjetunió nemzetiségi politikájával kapcsolatos kérdésre kifejtette Hruscsov elvtárs, hogy a Szovjetunióban minden nemzetiségű barátságban él, mindegyiknek egyenlő jogai vannak. Nálunk — mondta — az emberhez való viszonyt nem nemzetisége vagy felekezete határozza meg. Ez minden ember lelkiismereti ügye. Mi mindenekelőtt az embert, mint olyat nézzük. Nálunk az összes nemzetiségek — oroszok, ukránok, türkmének, üzbégek, kazahok, beloruszok, grúzok, örmények, kalmükök, zsidók... — ha el akarnak sorolni a Szovjetunió összes népeit, akkor nem elég az az idő, amennyit erre a sajtóértekezletre szántunk — mind békében és egyetértésben élnek.

Büszkék vagyunk arra, hogy egy olyan soknemzetiségű állam, mint a Szovjetunió, erős és sikeresen fejlődik. Országaink népei biznak egymásban és egy sorban haladnak a közös cél — a kommunizmus felé.

Egy további kérdésre válaszolva Hruscsov elvtárs kifejtette:

eltorzították azt a kijelentést, hogy a kommunizmus eltemeti a kapitalizmust. Nem valakinek a fizikai eltemetéséről volt szó, hanem a társadalmi rendszer megváltoztatásáról a társadalom történelmi fejlődésében. A társadalmi fejlődésével változik a társadalmi rendszer is. Volt feudalizmus, ezt felváltotta a kapitalizmus. A kapitalizmus haladóbb volt, mint a feudalizmus, a feudalizmushoz képest a kapitalizmus jobb feltételeket teremtett a termelőerők fejlődéséhez. A kapitalizmusban azonban kibékíthetetlen ellentmondások születtek. Amikor egy rendszer túléli korát, az megszűli örököseit. Ahogy Marx, Engels és Lenin kimutatta, a kapitalizmust felváltja a kommunizmus.

Az említett fogadáson én azt mondtam, hogy **a történelmi fejlődésben és történelmi értelemben a kapitalizmust eltemetjük, a kommunizmust felváltja a kapitalizmust.**

Meggyőződésem, hogy győz a kommunizmus, az a társadalmi rend, amely jobb feltételeket teremt az ország termelőerőinek fejlődéséhez, lehetővé teszi, hogy mindenki kifejezze a maga személyiségét, biztosítja a társadalomnak, a társadalom minden egyes emberének teljes szabadságát. Önök esetleg nem értenek egyet velem, én nem értek egyet önökkel. Mit tegyünk hát? Egy-mással mellett kell élnünk. Éljenek önök kapitalizmusban, mi építjük a kommunizmust. Önök úgy gondolják, hogy a kapitalista rendszer termékenyebb, hogy jobb feltételeket teremt a társadalom fejlődésére, hogy győzni fog. Szovjetállamunk fennállásának rövid története azonban nem a kapitalizmus javára szól.

A forradalom előtt Oroszország elmaradt, irástudatlan ország volt, most pedig erős gazdaságunk, fejlett tudományos életünk, kultúránk van, Pontosan nem emlékszem, hány mérnökhalgató fejezi be nálunk évente tanulmányait...

Jeljutym elvtárs itt közbeszólt: A múlt évben 94 000, az idén pedig 106 000, vagyis háromszor annyit, mint az Egyesült Államokban.

HRUSCSOV: Megteremtjük a feltételeket ahhoz, hogy nálunk több tudós legyen, hogy minden ember képzett legyen, mert nélkül nem lehet építeni a kommunizmust. A kommunizmus — tudomány.

Hruscsov elvtárs ezután megköszönte a figyelmet. Szavait viharos, hosszan tartó taps követte, majd W. Lawrence, az országos sajtóklub elnöke megköszönte Hruscsov beszédét és válaszait.

OVÁLOV:

A r é z g o m b

Bűnügyi történet a kémek aknamunkájáról a háború alatt

31

— Szálljon csak fel szaporán! — mutatót utítársam a teherautóra. — Ne tartsuk föl az embereket.

Felmásztunk a kocsira, amely tele volt tejeskannával. Féltreoltuk a kannákat, s elrejtőzködtünk közöttük.

Alig helyezkedtünk el, a kocsiról már meg is fordult, megkerülve a tanyát, újra kihajtott az útra.

Most már nem kanyarogtunk semerre sem.

— Milyen autó ez? — kérdeztem.

— Tejet szállítanak rajta a rigai tisztai ebédlőbe — nevette el magát társam. — Megbízható kocsiról.

Váratlanul — mint minden ezen az éjszakán — a sofőr fékezett, és az autó megállt az út szélén.

— Ugorjék le — vezényelt utítársam.

Leugrottunk a kocsiútra, egyenesen a ragadós, friss sárba.

— Köszönjük — kiáltotta halálunk társam. — Minden rendben. És a teherautó már száguldott is tovább.

7. A FENYVESBEN

Nem messze az úttól erdő sötétlett.

Már egészen késő volt, és csaknem teljesen sötét. Éjszaka borult a földre, és mint mindig, amikor az ember veszélytől tart, különösen mély, néma csend vett körül. Szaladtunk egészen a borókabokrokig, ott megálltunk, hallgatóztunk, azután az erdőbe.

Utítársam füttyentett.

Valahonnan a sötétebből — akár a színpadon — emberek árnyéka rajzolódtak ki.

— Minden rendben — mondta nekem utítársam. — Egy elvtársat hoztam...

Nem mondta meg a nevemet. Lettér fordította a szót.

Az emberek, akik körülvettek

bennünket, ugyancsak lettül válaszoltak.

— Valaki maradjon az útnál — rendelkezett. — Mi viszont nem vesztegethetjük az időt. — Belémkarolt. — Be kell kötnöm a szemét. Én nem tartanám szükségesnek, de itt csak látogatásban vagyunk, és vendéglátóinknak megvannak a maguk törvényeik.

Nem ellenkeztem. Végére is ha Blake vállalkozott erre a kalandra, akkor már végig akarta csinálni, ha pedig meg akartak volna gyilkolni, azt a szemem bekötése nélkül is megtehették volna.

Bevezettek az erdőbe. Először valami ösvényen mentünk, utána fűvön... Körülbelül egy fél óráig tarthatott az út, nem tovább.

Amikor levették szememről a kendőt, úgy rémlett, mintha az erdőben még jobban besötétedett volna. A fák szürke kődbe burkolóztak. Egy földkunyó állt előttünk.

Társam bepillantott a kunyhóba, és kérdezett valamit a bennlevőtől.

Lépjén be — mondta azután, és már mögülem szólva, csipkelődve hozzátette: — De most már igazán oroszul kell beszélnie!

Kinyitottam az ajtót, és beléptem a kalyibába.

Csak egy kis petróleumlámpa égett odabenn, de ez az erdei sötétség után vakító fénynek tűnt. A helyiség maga semmiben sem különbözött a többi földbe vajt kunyhótól, deszkából durván összetakolt, kisebbfajta asztal, a fal mentén padok, az asztalon hópalack és bögre...

A legnagyobb csodálkozást azonban mégis az az ember váltotta ki belőlem, aki a deszkaasztalnál ült és akiről már a hitleristák áldozatának hittem...

A férfi nem volt más, mint Martin Karlovics Ceplis.

(Folytatjuk)